

železniki
dz 0
DOMEL
2002

070.489(497.4železniki)

120210348, DEC

COBISS •

KNJŽNICA ŠKOFJA LOKA
A
I

Postnina plačana pri pošti
4228 Železniki

DOMEL

GLASILO

DOMEL

DECEMBER 2002

NOVO LETO JE PRED NAMI...

... s tem pa se izteka staro leto.

Sedaj je že čas za ocene, kako bomo zaključili leto 2002. Na rezultate letošnjega leta ne bo več mogoče bistveno vplivati, ostane nam le analiza letošnjega dela in priprava na naslednje leto. Kot je moč razbrati iz poslovanja v desetih mesecih, na koncu leta vsi kazalci ne bodo najboljši oz. takšni, kot smo jih pričakovali.

In kje so vzroki? Poglavitna sta dva: investicije in premajhno znižanje stroškov.

Naj začnem pri investicijah. Tu gre običajno za neko zakasnitev med prevzemom opreme in polno izkoriščenostjo kapacitet. Ko gre za nove proizvode, je potrebno za njih pridobiti tudi naročilo oz. potrditev kupcev, če gre za obstoječe kupce. Vse to pa ni enostavno uskladiti.

Tako smo v letošnjem letu prevzeli novo montažno in rotorsko linijo 462. Prav tako so bile letos le delno zapolnjene kapacitete linije 482. Za prihodnje leto planiramo, da bodo linije polno zasedene.

Nadalje so sledile še druge investicije. Tako smo v letošnjem letu povečali vložke v trženje elektronsko komutiranih motorjev. Na elektronsko komutiranih motorjih želimo pospešiti trženje, ker vidimo tu velik tržni potencial proizvodov z višjo dodano vrednostjo. Rast teh proizvodov moramo načrtno pospeševati, saj so to motorji, v katere je vgrajeno več znanja in so manj občutljivi na cenovne pritiske, kar bo dolgoročno zagotavljajo delovna mesta. Prav tako smo izvedli v ZDA veliko tržnih aktivnosti, kjer smo med drugimi odprli tudi svoje predstavništvo. Ker se na evropskem tržišču počasi bližamo količinam, ki jih ne bo več mogoče enostavno povečati, vidimo možnost rasti v ZDA, kjer je zaradi monopolnega Ametekovega položaja velik potencial za rast v prihodnjih letih.

Ena od večjih enkratnih investicij je bila

tudi selitev kolektorskega motorja v Reteče. S tem smo zaokrožili poslovno enoto kolektorskih motorjev, ki je v preteklih letih vse preveč zaostajala v senci sesalnih enot. Z novo organizirano in z bolj aktivnim trženjem želimo doseči večjo rast tudi na tem programu.

Vzpostavitev poslovne enote v Retečah je en del sanacije podjetja Corona. Drug pomemben del sanacije pa je ukinitev gospodinjskih aparatov, ki bo izvedena do konca letošnjega leta. Ocenjujemo, da kljub slabim poslovnim rezultatom, ki jih je imela Corona, to ne bo imelo negativnih vplivov na premoženje Domela.

Naj omenim še stroškovno plat. Ob začetku leta 2002 smo v planu predvidevali zmanjševanje stroškov. Sedaj ugotavljamo, da se ti stroški niso zmanjšali, kot smo predvidevali, delno zaradi že zgoraj omenjenih razlogov, delno pa zaradi neaktivnega pristopa do stroškov. Na tem mestu lahko potrdimo smiselnost zahtev standardov kakovosti, ki se ne zadovoljijo le z ugotovitvami in novimi cilji, pač pa je potrebno za doseg ciljev sprejeti ukrepe. Poleg rasti ostalih stroškov iz desetmesečnega poročila lahko tako razberemo slabši izkoristek delovnega časa in večje stroške kakovosti. Zaradi nove sistematizacije se je masa plač dvignila za približno 7 odstotkov, pri čemer pa je bila rast dodane vrednosti v 10 mesecih le 3,5 %. Z drugimi besedami lahko rečemo, da so plače rasle hitreje kot produktivnost. Za doseg manjših stroškov smo v lanskem letu začeli z uvajanjem metode 20 ključev, ki pa je le delno zaživel. Metodo smo uvedli le delno. Pomemben vzrok je bil tudi ne uvedba poglavitnega ključa, to je ključa 2, ki je namenjen vodenju s cilji. Ta ključ bi morali najprej uvajati, vendar smo morali z njim počakati, ker smo prej hoteli zaključiti s postavljanjem strategije. V jesenskih mesecih smo zaključili proces strateškega načrtovanja in si zastavili visoke cilje za prihodnost kot tudi za naslednje leto. Na podlagi teh ciljev in s pomočjo

Na podlagi teh ciljev in s pomočjo ključa 2 bomo v decembru in januarju postavili cilje za vse oddelke, ki bodo vključevali tako doseganje poslovnih ciljev kot cilje zniževanja stroškov s pomočjo posameznih ključev. Poleg bolj temeljitega planiranja stroškov pa se bomo v prihodnjem letu lotili temeljitega pregleda vseh stroškov. Cilj pregleda stroškov bo povečati učinkovitost in konkurenčnost podjetja. S tem pa bodo zagotovljeni tudi rast, dobiček in delovna mesta.

Glede na slabše pričakovane rezultate smo se odločili tudi za manjšo stimulacijo ob koncu leta kot je bila v lanskem letu. Tako bo izplačano tri četrtnine trinajste plače v delnicah. Božičnica pa bo izplačana v enakem znesku kot v lanskem letu. Ob tem bi vas rad opozoril, da tisti, ki dosegate določen prag delnic, lahko trinajsto plačo dobite izplačano v denarju.

Ne glede na to, da smo v letošnjem letu izpeljali veliko projektov, ki bodo prinesli sadove v prihodnosti in ne glede na dosežen plan prodaje z letom ne moremo biti povsem zadovoljni. Lahko pa kljub temu zremo z optimizmom v prihodnost, ker vemo, kaj moramo narediti, da se bodo rezultati izboljšali in ker si od investiranega denarja in dela obetamo rezultate v prihodnosti.

Ob optimističnem pogledu v prihodnost pa vam želim veliko družinske toplote za božič in srečno in uspešno v letu 2003.

Pavel Demšar

INFORM. O POSLOV. ZA DESET MESECEV 2002

1. Proizvodnja

Realizacija proizvodnje v desetih mesecih je bila višja od plana in tudi od lanske realizacije v enakem obdobju. Proizvedli smo 5.847.000 izdelkov, od

tega 4.062.000 sesalnih enot. Vrednostna primerjava kaže, da je bil plan presežen za 2 %. Predvidoma bo letošnja proizvodnja na ravni planirane.

Vrednostno

v EUR	Realizacija 1-10 2002		Plan 1-10 2002	R 1-10 2001	Indeksi	
	1	Struktura v %			1 / 2	1 / 3
Velike suhe SE	20.337.000	41	18.069.000	21.812.000	113	93
Male suhe SE - 462	12.253.000	25	12.353.000	6.170.000	99	199
Mokre SE	8.147.000	16	8.133.000	8.703.000	100	94
Skupaj SE:	40.737.000	81	38.555.000	36.685.000	106	111
UKM	3.441.000	7	4.289.000	4.227.000	80	81
PM kol.mot.	4.402.000	9	4.569.000	3.623.000	96	122
PC Elektronika	1.414.000	3	1.516.000	1.502.000	93	94
Skupaj:	49.994.000	100	48.929.000	46.037.000	102	109

Izkoristek delovnega časa

Skupni izkoristek je slabši od planiranega in boljši kot lanski, izkoristek na delovnem mestu je boljši od planiranega in tudi od lanskega.

Skupni izkoristek je slabši predvsem zaradi povečanih boleznin.

Skupni izkoristek	
Število norma ur / zaposlenega produktivnega delavca / delovni dan	
Plan 2002	5,9
1 - 10 2002	5,8
1 - 10 2001	5,7

2. Prodaja

Prodaja je znašala 53.406.000 EUR. Realizacija je večja od plana za 2% in od lanske realizacije v enakem obdobju za 7 %.

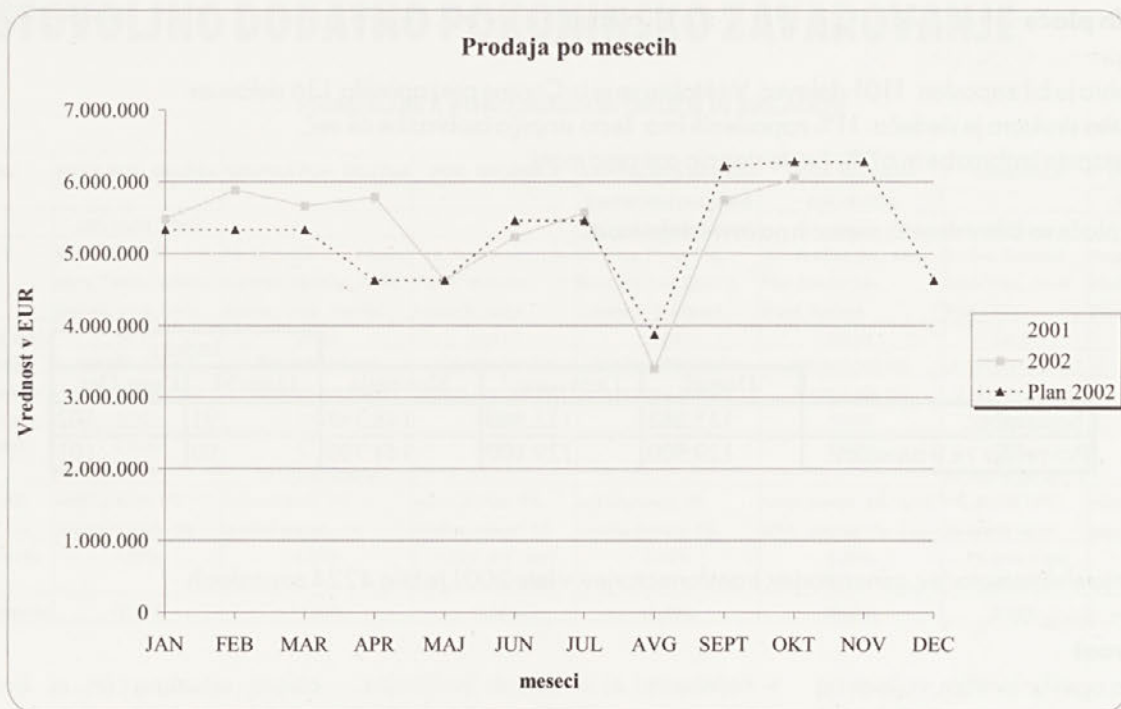
Izvoz predstavlja 84 % prodaje. Izvažali smo v različne države, največ v Nemčijo, in to 44 % (delež Nemčije se znižuje zaradi prenosa prodaje od f. AEG k f. LEHEL na Madžarsko, obe firmi spadata v skupino Elektrolux), sledita pa Madžarska z 22 % in Francija s 6 %. V okviru skupine Elektrolux smo realizirali 35 % izvoza.

v EUR	Realizacija 1-10 2002		Plan 1-10 2002	R 1-10 2001	Indeksi	
	1	Struktura v %			1 / 2	1 / 3
Osnovni program						
- Sesalne enote	40.810.000	76	38.555.000	37.040.000	106	110
- UKM	3.663.000	7	4.289.000	4.274.000	85	86
- PM	4.644.000	9	4.569.000	3.724.000	102	125
- Ostalo	1.097.000	2	867.000	1.079.000	127	102
Orodjarna	1.004.000	2	1.988.000	1.725.000	51	58
EC motorji	1.498.000	3	1.516.000	1.583.000	99	95
Profesionalni program	690.000	1	720.000	453.000	96	152
Skupaj :	53.406.000	100	52.504.000	49.878.000	102	107

DOMEL - glasilo izdaja Domel d.d., proizvodnja elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Železniki.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Drnovšek; Člani uredniškega odbora: Darinka Šekli, Stane Zgaga, Polde Tušek, Andreja Kenda, Štefan Bertonec, Romana Kavčič; Grafično oblikovanje: Design Lojze Tarfila; Foto naslovnica: Tine Benedičič;

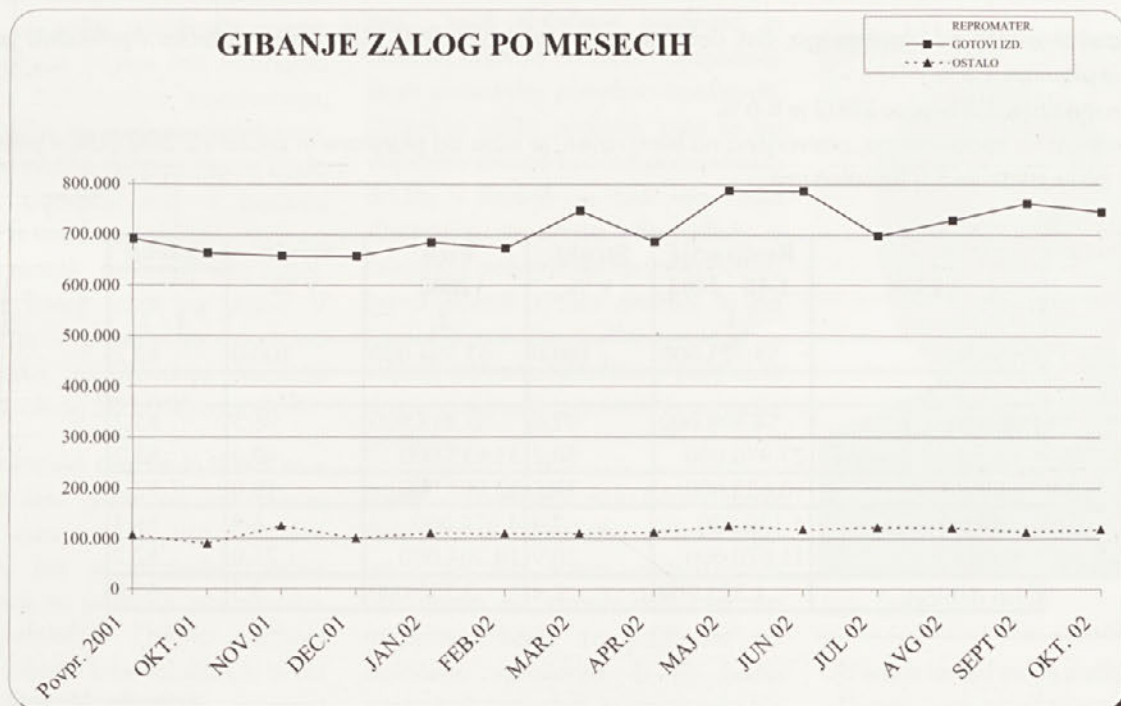
Tiskarna Žnidarič; Izvodov: 1600

3. Zaloge

Zaloge so se gibale od 6.013.000 EUR v februarju, ko so bile najnižje, do 6.750.000 EUR v maju, ko so bile najvišje. Povprečno pa so zaloge znašale 6.431.000 EUR.

v EUR	Stanje			Indeksi	
	1 - 31.12.2001	2 - 31.10.2002	3 - 30.09.2002	2 / 1	2 / 3
Repromaterial	2.972.000	2.888.000	2.741.000	97	105
Gotovi izdelki	2.896.000	3.282.000	3.359.000	113	98
Polizdelki in ostalo	441.000	524.000	498.000	119	105
Skupaj:	6.309.000	6.694.000	6.598.000	106	101

4. Kadri in plače

Konec oktobra je bil zaposlen 1101 delavec. V oktobru se je iz Corone prezaposlilo 136 delavcev. Kvalifikacijska struktura je sledeča: 11% zaposlenih ima šesto stopnjo izobrazbe ali več, 22% peto stopnjo izobrazbe in 67% četrto stopnjo oziroma manj.

Povprečne plače so bile v desetih mesecih na ravni dejavnosti.

	Domel	Dejavnost*	Slovenija	Indeks	
				Dom/Sl.	Dom/Dej
September	135.382	132.860	148.387	91	102
Povprečje za 9 mesecev	129.900	129.100	144.700	90	101

*Proizvodnja elektromotorjev, generatorjev, transformatorjev: v letu 2001 je bilo 4224 zaposlenih.

5. Kakovost

Stroške, ki nastajajo zaradi slabe kakovosti, ločimo po izvoru nastanka. Notranji nastajajo zaradi izmeta in dodatno dvignjenega materiala, zunanji pa zaradi reklamacij. V desetih mesecih so bili skupni stroški za 19% višji kot planirani. Skupni stroški so znašali 739.000 EUR, kar je 120.000 EUR več kot smo planirali. Več je bilo dodatno dvignjenega materiala, ki predstavlja 43% notranjih stroškov, reklamacij pa je bilo manj.

v EUR	Realizacija 1-10 2002			Plan 1-10 2002			Indeksi		
	Notranji-1	Zunanji-2	Skupaj-3	Notranji-4	Zunanji-5	Skupaj-6	1 / 4	2 / 5	3 / 6
SE	491.000	6.000	497.000	376.000	43.000	419.000	131	14	119
UKM	78.000	0	78.000	44.000	3.000	47.000	177	0	166
KMPM	99.000	8.000	107.000	109.000	9.000	118.000	91	89	91
Ostalo	45.000	12.000	57.000	25.000	10.000	35.000	180	120	163
Skupaj	713.000	26.000	739.000	554.000	65.000	619.000	129	40	119

6. Finančni rezultat

Dosežen rezultat je nižji od planiranega, čisti dobiček je znašal 1.325.000 EUR. Delež dobička v prihodkih je 2,4%, medtem ko je planiran 3,5%.

Donosnost kapitala je 5,8%, plan 2002 je 8,6%.

Dodana vrednost na zaposlenega, pretvorjena na letno raven, je nižja od planirane in znaša 22.300 EUR, v primerjavi z letom 2001 pa se izkazuje 3,5% realna rast.

v EUR	Realizacija 1-10 2002 1	Strukt. v %	Plan 2002 2	Strukt. v %	Indeksi
					1 / 2
Prihodki	55.723.000	100,0	67.794.000	100,0	82,2
Odhodki	54.398.000	97,6	65.418.000	96,5	83,2
- izdelavni material	27.976.000	50,2	33.635.000	49,6	83,2
- plače	10.623.000	19,1	12.903.000	19,0	82,3
- amortizacija	4.129.000	7,4	4.676.000	6,9	88,3
- ostalo	11.670.000	20,9	14.204.000	21,0	82,2
Čisti dobiček	1.325.000	2,4	2.376.000	3,5	55,8

PROSTOVOLJNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE

PRIMERJAVA POKOJNINSKIH DRUŽB IN SKLADOV

KRITERIJ	PRVA POK. DRUŽBA	SKUPNA POK. DRUŽBA	POK. DRUŽBA A	KAPITALSKA DRUŽBA Kapital.vzaj.pok.sklad	MOJA NALOŽBA Pok. družba	GENERALI	POK. TEMELJ SLOVENICA
	ABN AMRO Bank			največji vzajemni sklad		Generali Group	
lastnina, oz. vključena podjetja	467: BTC Lj., Kolektor, Iskra, Termo, Alples, Belinka, Imos, Donit	84: NLB, GB, Zav.Triglav, Gorenje, Alpetour, Živila, Merkur, Unior, Iskratel	118: Autocomm., Lek, Petrol, Mercator, Factor b., Sava	83: Krka, Perut, Ptuj, Kovinopl. Lož, Elektro, Savatech, Dynacast	101: N.KBM, Zav. MB, Tilia, Merkur zav. Impol, Paloma,	51:Zav. Generali Sava Tires, Good Year	Rogaška, Veplas, Kraščomm., Postoj. jama
zač. zbiranja sred.	jan.01	jan.01	sept.01	apr.01	feb.01	jun.01	
osnovni kapital	650.000.000 SIT	965.000.000 SIT	725.000.000 SIT	203.000.000.000 SIT	500.000.000 SIT	4.750.000.000 SIT	4.021.460.000 SIT
vplačane premije	1.317.000.000 SIT	3.588.000.000 SIT	2.800.000.000 SIT	3.651.000.000 SIT	720.000.000 SIT	214.000.000 SIT	
Št. zavarovancev	20800	33000	23400	22700	13000	3800	4253
vstopni stroški	2,90%	3,10%	3,00%	3,20%	2,60%	5%, za Domel okrog 2%	3,95%
izstopni stroški	redno preneh. 0% izredno preneh. 1%	redno preneh. 0% izredno preneh. 1%	redno preneh. 0% izredno preneh. 1%	redno preneh. 0% izredno preneh. 1%	redno preneh. 0%, izred. 0,5%, prestop 1%	1%, bonus 10% za vsakih 10 let	redno preneh. 0% izred. preneh. 1%
upravljav. proviz.	1,25%	1,25%	1,25%, zni. upr. prav. na 0,3%	1,30%	1,20%	1% prva 3 leta nato 1,5%	1,50%
povpr. letni donos	12,20%	11,60%	11,34%	12,59%	15,50%	9,95%	8,42%

V Sloveniji je na področju prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja okrog petnajst ponudnikov. Od tega je šest pokojninskih družb, ostali pa so pokojninski skladi in zavarovalnice, ki so prav tako ponudili svoje pokojninske načrte.

Vendar pa je področje pokojninskega dodatnega zavarovanja že sedaj močno koncentrirano. Zavarovalnica Triglav, Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja (KAD), Skupna pokojninska družba, Pokojninska družba A in Prva pokojninska družba trenutno obvladujejo 90% drugega stebra. Vodilne so tako po številu zavarovancev kot po višini vplačanih premij. Zavarovalnica Triglav ima večinoma sklenjena individualna zavarovanja, ostale družbe pa predvsem kolektivna. Iz tega je možno sklepati, da se bodo na tem področju tudi v bodoče obdržali le vodilni ponudniki, ostali pa se bodo morali povezati med seboj, če bodo hoteli ostati na »trgu«. V Sloveniji je v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje trenutno vključenih okrog 200.000 zaposlenih.

Vse pokojninske družbe in skladi so v letošnjem letu glede na lani precej znižali vstopne in upravljalvske provizije, kar je posledica velike konkurence na področju pokojninskega zavarovanja. Zbrana sredstva morajo vlagati v take naložbe, ki bodo zagotavljale varnost in najmanj

zajamčeni donos, ki je opredeljen v pokojninskem načrtu.

V mesecu oktobru smo v Domel povabili nekatere ponudnike, da tudi nam predstavijo svoje pokojninske načrte. Po predhodni analizi ponudb vseh pokojninskih družb, skladov in zavarovalnic so bile objavljene na predstavitev družbe z najboljšimi ponudbami: Skupna pokojninska družba, KAD, Prva pokojninska družba, Pokojninska družba A, Moja naložba, Generali in Slovenica. Njihovi pokojninski načrti se bistveno ne razlikujejo med seboj, saj se morajo držati zakonskih okvirjev. Vendar pa ima vsak določene prednosti in slabosti, ki jih bo pri izbiri najugodnejšega ponudnika potrebno upoštevati. Domel je veliko podjetje, zato se bo vključilo v eno od vodilnih pokojninskih družb, v katerih so tudi vsa večja slovenska podjetja. Pogodbo o pristopu k pokojninskemu zavarovanju bomo sklenili s tisto družbo, ki bo ponudila najnižje stroške upravljanja, najbolj ustrezno naložbeno politiko in druge prednosti, pomembne za naše podjetje.

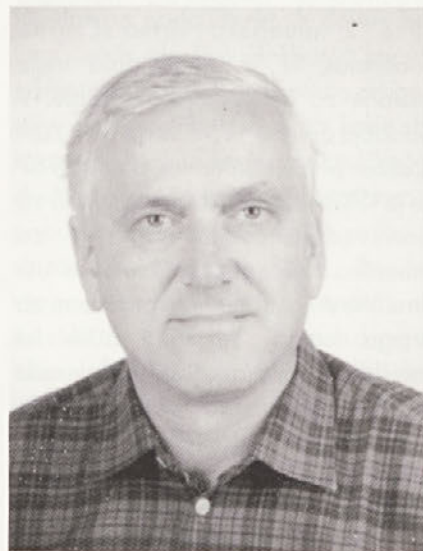
Pokojninska družba, ki jo bomo izbrali predvidoma v začetku prihodnjega leta, se bo vsem zaposlenim predstavila na zborih delavcev, na razpolago bodo za odgovore na določena vprašanja, ki jih bodo postavljali zaposleni in pomagala bo

pri vpeljavi računalniškega programa.

V priloženi tabeli je narejena primerjava pokojninskih družb, ki so bile objavljene v Domel. Upoštevani so najpomembnejši kriteriji: vključena podjetja, višina osnovnega kapitala in zbranih premij, število zavarovancev, višina vstopnih stroškov in upravljalvske provizije ter povprečni letni donos sredstev.

Marjana Mesec

PODRUŽNICA V STUTTGARTU

Jože Šturm

Ob enem izmed mojih zadnjih obiskov v Domelu sem prosil tajnico direktorja

naj posreduje pri uredništvu časopisa DOMEL, da bi v bodoče tudi v podružnico Domela v Stuttgartu redno pošiljali izvod glasila DOMEL. Pred približno enim mesecem pa sem od ge. Darinke Šekli prejel elektronsko pošto z željo, da bi za glasilo napisal članek in v njem predstavil podružnico Domela v Stuttgartu. Ker se je v zadnjih letih veliko starejših delavcev upokojilo, v Domelu pa se je zaposlilo veliko mladih, sem se odločil, da o nastanku in delovanju podružnice Domela v Stuttgartu napišem daljši članek.

Tako kot ima vsak človek svojo zgodbo in preteklost, jo ima tudi vsaka organizacija in podjetje DOMEL Železniki je pred nekaj leti praznoval 50. letnico obstoja. V več kot 50 letih pa so se v Domelu zamenjale vsaj 3 generacije in vsaka bi lahko napisala svojo zgodbo.

Če želim opisati nastanek in razvoj Domela d.d. podružnice v Stuttgartu, moram na kratko opisati zgodovinski razvoj Domela in omeniti obdobje na začetku 60-ih let prejšnjega stoletja, ko se je takratno enotno podjetje NIKO razcepilo na 3 manjša podjetja: ISKRA Elektromotorji, TEHTNICA in NIKO (v skrčeni obliki). Obdobje od konca 50-ih let je bil čas velikega vzpona ISKRE kot koncerna, pa tudi ISKRE Železniki. ISKRA Železniki je preko izvozne organizacije ISKRA-PSO navezala stike z ameriško firmo Empire Machines, ki je potrebovala male motorje za gospodinjske aparate. V obdobju od leta 1958, ko je bil v ZDA izvožen prvi elektromotor, pa do 1967 se je ISKRA Železniki specializirala za proizvodnjo malih motorjev za ameriško tržišče (dobavljalo se je tudi firmi Westinghouse) in to predvsem za enega kupca. Že sredi 60-ih let prejšnjega stoletja je ISKRA Železniki praznovala obletnico dobave milijontega motorja v ZDA. Ko pa je praktično edini kupec v Ameriki sredi 60-ih let zašel v krizo, se je le-ta odrazila tudi v ISKRI Železniki. To je bila draga šola za ISKRO Železniki in spoznanje, kako nevarno je imeti le enega in edinega velikega kupca. Ob koncu 60-ih let prejšnjega stoletja je

ISKRA Železniki s pomočjo Iskrine izvozne organizacije PSO navezala kooperacijske stike z italijansko firmo GIRMI in nemško firmo BRAUN. Izkušnje, ki jih je ISKRA Železniki pridobila na malih elektromotorjih za ameriško tržišče, so se lepo obrestovale na evropskem tržišču. Ne samo GIRMI in Braun ampak tudi ISKRA Železniki je pričela z malimi motorji osvajati evropsko tržišče. To je bil tudi čas, ko so se v Železnikih na podlagi mednarodnih kooperacij začeli montirati mali gospodinjski aparati za jugoslovansko tržišče in ime ISKRE Železniki je postalo znano po vsej Jugoslaviji.

V začetku 70-ih let prejšnjega stoletja se je Jugoslavija začela odpirati na zahod, koncern ISKRA je organiziral ustanovo ISKRA Commerce, ki je bila zadolžena za uvoz, izvoz, kooperacije in investicije. Preko ISKRE Commerce je ISKRA Železniki navezala intenzivne kontakte z dansko firmo DANFOSS, investirala v proizvodne linije za izdelavo asinhronskega motorja za pogon kompresorjev in v zelo kratkem času začela proizvajati in dobavljati motorje danskemu kupcu. Žal se je v istem obdobju osnovala tudi ISKRA Idrija in sredi 70-ih let se je proizvodnja kompresorskih in vseh asinhronskih motorjev preselila v Idrijo.

Od leta 1970 naprej je bilo za ISKRO Železniki eno najbolj intenzivnih in plodnih obdobji. Preko ISKRE Commerce so se navezali kontakti z zelo pomembnimi partnerji in kupci. Naj navedem le nekaj najpomembnejših.

- LAMB Amerika je v Evropi iskala partnerja za proizvodnjo sesalnih enot. Predstavniki LAMB Amerika so večkrat obiskali ISKRO Železniki, posredovali so nam kompletno dokumentacijo, za LAMB smo izdelovali celo vzorce sesalnih enot. Žal so se kontakti s firmo LAMB prekinili, birokracija v Beogradu namreč ni odobrila ameriškega investiranja v Sloveniji. Dokumentacija, ki smo jo dobili od firme LAMB, nam je

bila pozneje v veliko pomoč pri tehničnem sodelovanju z AEG in drugimi evropskimi kupci.

- Češki proizvajalec sesalnikov ELEKTRO PRAGA HLINSKO je iskal partnerja, ki bi mu dobavljal sesalne enote. Preko ISKRA Commerce je ISKRA Železniki vzpostavila intenzivne kontakte tako na tehničnem kot na komercialnem področju. Zaradi birokracije tako na češki (vsi posli so morali potekati preko MERKURIA Praga) kot tudi na slovenski strani, je trajalo več let, preden je prišlo do poslovnega sodelovanja. Z AEG smo pričeli sodelovati skoraj 1 leto kasneje, vendar je proizvodnja sesalnih enot stekla več mesecev prej kot za EPH.

- Nemška firma AEG je v začetku 70-ih let prejšnjega stoletja opuščala zastarelo proizvodnjo sesalnih enot v Oldenburgu. Iskala je partnerja in ga preko ISKRE Commerce našla v ISKRI Železniki. Da je prišlo do tega partnerstva, ima največ zaslug g. Rus, uslužbenec ISKRE Commerce, ki je že pred 2. svetovno vojno sodeloval z AEG Neurnberg. Sodelovanje z AEG je za Železnike resnično prava zgodba o uspehu. Vse kaže na to, da so se tako na tehničnem kot tudi na komercialnem področju, tako pri AEG kot pri ISKRI, srečali pravi ljudje, ki so s skupnim sodelovanjem ustvarili temelje za dolgoletno uspešno poslovanje. Po letu 1976 pa vse do razpada enotnega jugoslovanskega tržišča je bila ISKRA Železniki za AEG prvi dobavitelj sesalnih enot in motorjev in obenem največji kupec sestavnih delov za gospodinjske aparate. Iz montažnih trakov v Železnikih so se še topli gospodinjski aparati prodajali po vsej Jugoslaviji. To so bili za koncern ISKRO pa tudi za ISKRO Železniki neponovljivi časi.

Ko smo bili še v koncernu ISKRA, je potrebno omeniti, da smo v 80-ih letih prejšnjega stoletja s posredništvom ISKRE Commerce pridobili nekaj pomembnih kupcev iz Nemčije, ki jim še danes dobavljamo sesalne enote in elektromotorje.

- STIHL, Waiblingen, ki mu dobavljamo

univerzalne motorje za pogon verižnih žag,

- WAP, Bellenberg (danes spada pod koncern ALTO iz Danske), ki mu dobavljamo sesalne enote za mokro sesanje.

- EIO, Sonneberg iz takratne NDR (danes spada pod koncern GLEN DIMPLEX iz Irske), ki mu dobavljamo sesalne enote za talne sesalnike. V tistem času v NDR še nihče ni proizvajal 1000W-nih sesalnih enot in EIO jih je kupoval v ISKRI Železniki za talne sesalnike, ki jih je izvažal na zahod. Cena pri firmi EIO je bila v klirinških dolarjih številčno enaka kot v Zahodni Nemčiji v DM. Tako je ISKRA Železniki iztržila od EIO dvakrat več kot npr. od AEG. Takrat so bile v ISKRI Železniki tudi najboljše plače (v primerjavi s povprečjem v Sloveniji).

- R. THOMAS iz Neunkirchna, ki mu dobavljamo mokre sesalne enote. Ko smo poslali prvo pošiljko sesalnih enot, nam je firma R. THOMAS pisno odgovorila, da smo od prvih kontaktov pa do prve pošiljke potrebovali več kot 5 let. To je dokaz, kako težko je pridobiti nove kupce.

- INDRAMAT iz Lohra (danes spada v grupacijo BOSCH) je proizvajalec avtomatskih pogonov. Iskali so partnerje za izdelavo elektromotorjev za glavne in servo pogone. V ISKRI Železniki in pozneje v Domelu je našel zanesljivega partnerja. Zgodba z Indramatom pa je v Domelu poznana tudi že mlajši generaciji.

Iz dosedanjega opisa dogodkov v preteklosti lahko povzamemo zaključek, da je ISKRA Commerce za Železnike odigrala pomembno posredniško vlogo (z napako, da je bila predraga). Žal pa so se dogodki v koncernu ISKRA odvijali v napačno smer. Namesto da bi ISKRA investirala v standardne programe, ki so prinašali dobiček, je investirala v visokotelečne programe, kot so mikroelektronika, računalništvo, avtomatika, itd. Ti programi v ISKRI niso nikoli zaživeli, koncern ISKRA in ISKRA Commerce pa sta preveč obremenjevala standardne programe (elektromotorji, električni števcji, kondenzatorji, električna ročna orodja, gospodinjski aparati, avtoelektrika, itd.). Postali sta

predragi organizaciji, kar je povzročilo, da je začela ISKRA nazadovati. Iz ladje, ki se potaplja, se hoče vsak rešiti po svoje. Iz koncerna ISKRA je najprej izstopila Idrija in leta 1990 tudi Železniki.

Konec 80-ih let prejšnjega stoletja je vodstvo ISKRA Železniki že slutilo agonijo v koncernu ISKRA, zato je že pred izstopom hotelo prevzeti vse vajeti v svoje roke in predvsem za veliko nemško tržišče najiti ustrezno rešitev. Z bivšim vodjem razvoja v ISKRI Železniki in kasneje v ISKRI Široka potrošnja, g. Petrom Pleškom se je dogovorilo, da le-ta prevzame mesto prodajnega inženirja v ISKRI Elektronik Stuttgart. G. Pleško je v ISKRI Stuttgart nastopil službo leta 1988. Vse do svoje upokojitve leta 1994 je v Nemčiji vestno in vneto iskal nove kupce sesalnih enot in malih elektromotorjev, obenem pa stare kupce informiral o vseh novostih v ISKRI Železniki in kasneje v Domelu. S svojimi osebnimi kontakti je g. Pleško veliko doprinesel k popularnosti ISKRE Železniki in Domela v Nemčiji. Ko je bilo znano, da bo leta 1994 g. Pleško odšel v pokoj, se je trkratno vodstvo Domela (od leta 1990 do 1991 smo bili Elektromotorji, od 1991 dalje pa DOMEL) odločilo, da je potrebno v Stuttgart poslati prodajnega inženirja, ki bo imel tehnično in ekonomsko znanje. Zopet so se po preizkušnem receptu odločili za vodjo razvoja. Eno leto pred odhodom v Stuttgart so me poslali v zunanjetrgovinsko šolo, ki sem jo v predpisanem roku tudi uspešno opravil. Eno leto pred odhodom sem zaprosil v nemškem veleposlaništvu v Ljubljani tudi za bivalno dovoljenje v Nemčiji, ki pa mi ga veleposlaništvo ni in ni hotelo izdati. Šele na pisna priporočila nemških firm AEG, STIHL in WAP sem bivalno dovoljenje tik pred odhodom le dobil. Po združitvi obeh Nemčiji so se namreč razmere zelo poslabšale in pri 4 milijonih brezposelnih nemške oblasti pač podpirajo zaposlovanje svojih državljanov.

Se nadaljuje

Jože Šturm

POČITNIŠKE KAPACITETE

Naše počitniške kapacitete se nahajajo na osmih lokacijah (Barbariga, Moravci, Podčetrtek, Poljana, Poreč, Ankaran, Strunjan in Veli Lošinj). Koristi se lahko še bungalov v Čateških toplicah, ki je v lasti Počitniškega društva Šk. Loka, in počitniški dom v Portorožu, ki ga upravlja Občina Železniki.

Do začetka novembra je bilo za naše poč. objekte izdanih 198 napotnic. Večina je zasedenih v času počitnic. Izjema so Moravci, Podčetrtek in Strunjan, katere je možno koristiti skozi celo leto. Največ napotnic je bilo napisanih za bivalni kontejner v Moravskih Toplicah, in sicer 41 oziroma zaseden je bil 257 dni. Za brunarico v Podčetrtku je bilo izdanih 26 napotnic in je bila zasedena 137 dni, čeprav smo jo začeli uporabljati šele meseca maja, ko je bila narejena zamenjava za apartma v Strunjanu. Zamenjava je začasna in jo je po pogodbi možno podaljšati.

Za bungalov v Čateških Toplicah nimam točnih podatkov, ker sta tako evidenca kot tudi obračun na Počitniškem društvu v Šk. Loki in se naši zaposleni sami prijavljajo in dogovarjajo za termine v Šk. Loki. Vendar po podatkih, ki jih dobim od zaposlenih, ni veliko zanimanja, ker so počitnice v Čatežu sorazmerno drage, saj v ceno bivanja niso vštete karte za kopanje. Na sestanku počitniškega društva je bila že večkrat posredovana pobuda, da bi sklenili tako pogodbo z upravnikom zdravilišča, ki bi vsebovala tudi karte, vendar ni posluha, češ da je predraga najemnina. Kljub našim dobrim izkušnjam, ki sem jih posredoval, za tako rešitev niso zainteresirani.

V letošnji pogodbi z Moravci je prišlo do manjše spremembe, in sicer je omejeno število oseb na napotnici. Na eni napotnici je lahko največ pet oseb, s tem da se otroci do šestega leta starosti ne štejejo. Take omejitve pri

napotnicah imajo vse toplice.

V Barbarigi smo pred letošnjo sezono zamenjali kavče z novimi posteljami, ki se po potrebi razširijo v dvojno ležišče. Za vsako posteljo sta bila nabavljena dva nadvložka za zaščito jogijev, ker jih je lažje po zaključku sezone očistiti v čistilnici. Žal jih vsi niso uporabljali.

Zamenjava bungalova št. 1 še ni izvedena, ker celoten kompleks Barbarige še ni lastninsko urejen in ima soseda težave pri pridobivanju potrebne dokumentacije, da bi bila zamenjava lastniško nesporna. S sosedo smo se dogovorili, da zagotovi potrebno dokumentacijo in krije stroške, ker je bila pobudnica za zamenjavo.

Večina lastnikov bungalovov ima samo pogodbe o nakupu bungalova in pogodbe o vpisu v zemljiško knjigo, kar je pogoj za dokazovanje lastništva. To je zelo malo in še to so le hrvaški lastniki. To sedaj ureja podjetje Rona Trade, ki ima namen prevzeti upravljanje celotne Barbarige in je v ta namen odprl svojo recepcijo, preko katere se tudi mi prijavljamo.

Za prenovo počitniškega doma na Lošinj se je končno uredila tudi vsa potrebna dokumentacija. Vsa soglasja, ki so potrebna za izdajo gradbenega dovoljenja, smo vložili že februarja, razen soglasja od soseda. On se ni hotel izjasniti, kaj ni v redu v načrtih za prenovo oz. kaj zahteva, da se spremeni, ali pod kakšnimi pogoji bi dal soglasje. Delno se je zadeva zavlekla tudi zaradi neažurnosti službe na občini na Malem Lošinj. Po številnih posegih in končno tudi po pisni izjavi projektanta, da so pretekli že vsi zakoniti roki za izdajo dovoljenja, je občina na Malem Lošinj razpisala obravnavo in zahtevala od soseda, da se izjasni glede soglasja. Na obravnavi, ki je bila 26. 11., smo bili prisotni projektant, sosed, dva člana oddelka, ki pregleduje dokumentacijo in izdaja gradbena dovoljenja, in jaz kot predstavnik investitorja. Po pregledu načrtov za prenovo in po določenih pojasnitvah projektanta na posamez-

ne dele načrta je sosed dal in podpisal soglasje. Sedaj je potrebno v najkrajšem času pridobiti ponudbe, da se izbere izvajalec in se končno prične prenova.

Od lastnika avto kampa Poljana na Malem Lošinj smo po pošti prejeli odpoved pogodbe za najem in uporabo zemljišča, ker je kamp prešel v drugo lastništvo. O tem, kdo je novi lastnik ter pod kakšnimi pogoji in za katero ceno se lahko najema zemljišča, ni še nobenih informacij. Vse bo jasno, ko prejmemo novo pogodbo.

Iz policijske postaje Šk. Loka smo prejeli obvestilo, da je bilo na ograjenem prostoru za prezimovanje poč. prikolic v Ankaranu vlomljeno v pet poč. prikolic. Med temi je tudi naša poč. prikolica in po prvih podatkih ni bilo nič ukradenega.

Po zaključku sezone se določeni objekti zaprejo, prikolice se pospravijo oziroma pripravijo za prezimovanje, naredi se inventura in pregleda stanje posamezne enote. Tudi tokrat se je pokazalo, da odnos do skupne lastnine ni dober. V knjigah gostov je večkrat napisan kakšen predlog, kot na primer, da bi se nabavili določeni artikli, kot so ležalniki, žar za pečenje na prostem in podobno. Glede na odnos do raznih pripomočkov, ki je žal zelo slab (ležalnik v Poljani ni zdržal niti eno sezono, oba ležalna stola sta bila po eni sezoni neuporabna, teflonske ponve so poškodovane od rezanja z nožem, večje ponve so zasmojene, pečice so umazane, senčniki so poškodovani in tako naprej) je vprašanje, koliko s čim dodatno opremljati počitniške kapacitete.

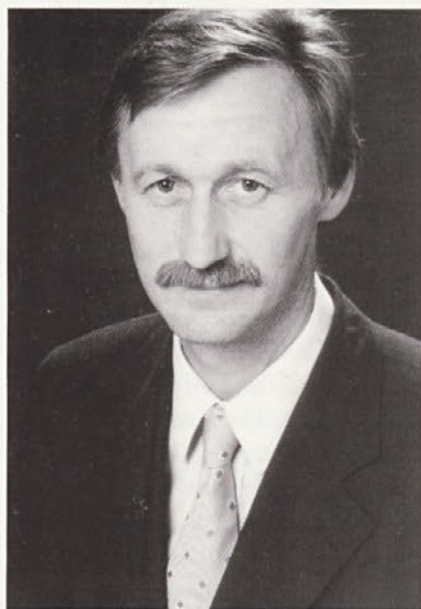
V knjigah gostov je najpogostejše zapisano: »Imeli smo se lepo in enako želimo tudi tistim, ki pridejo za nami.« Malo kdaj je opisano dobljeno stanje. Iz tega se lahko sklepa, da se premalo ugotavlja, v kakšnem stanju so drobni inventar in osnovna sredstva oziroma kar cel objekt. Na podlagi tega je težko ugotoviti, kdaj in kaj se je

dogodilo in tudi kdo ima malomaren odnos.

Menim, da korekten odnos do stvari in sredstev, ki jih dobimo na uporabo v času letovanja, ne povečuje samo kulture bivanja ampak tudi podaljšuje njihovo življenjsko dobo.

Polde Tušek

OBČINA ŽELEZNIKI

župan Mihael Prevc

V času volilne kampanje mi je nekdo rekel: »Župani se vedno pritožujete, koliko imate dela, da vaš delavnik traja od jutra do večera, ko pa pride čas volitev, se vsi po vrsti ponovno potegujete za županski stolček.«

Zanimiva opazka - in tudi zelo na mestu. Tudi sam sem si postavljaj to vprašanje, ko sem se odločal za ponovno kandidacijo. Ali ne bi bilo lepše iti nazaj na staro delovno mesto, v šolo med otroke in opravljati poklic, za katerega sem se izšolal? Biti ob popoldnevih doma z družino? Da ne govorim o prostih vikendih... Pa vendarle, vsak poklic ima tako svojo sredico, kot svojo skorjo. Štiriletno delo mojega županovanja je vsekakor pustilo svoj pečat. Številni projekti, ki smo jih začeli izvajati že v prvem mandatu samostojne občine, so zaključeni, mnogi so v izvajanju ali pa

se sploh še niso začeli. Vsekakor je štiriletni mandat premalo za izpolnitev zastavljenih ciljev in v ponovno kandidaturo me je vodila prav želja biti zraven pri zaključku nekaterih ključnih projektov, ki so v fazi izvajanja.

Vesel sem, da ste mi občanke in občani namenili toliko glasov. To mi pomeni veliko priznanje za delo v preteklih štirih letih. To priznanje seveda velja tudi mojim sodelavcem v občinski upravi in vsem tistim, ki ste na kakršen koli način pripomogli k izboljšanju kvalitete življenja v krajih pod Ratitovcem.

Izgradnja večnamenske športne dvorane, obnova zdravstvenega doma, začetek rekonstrukcije regionalne ceste skozi občino, dvajset kilometrov obnovljenih oz. asfaltiranih občinskih cest so projekti, na katere smo resnično lahko ponosni. Moramo pa priznati, da je bilo v preteklih letih premalo narejenega na področju izboljševanja poplavne varnosti v Železnikih. Žal je reševanje te problematike izključno v domeni države in je vpliv občine zelo majhen. Prav tako v teh letih nismo uspeli v kraju obdržati podjetja Indramat, ki drugo leto odhaja v Škofjo Loko. To je predvsem velik udarec za naše občane, zaposlene v podjetju, ki se bodo morali voziti v Škofjo Loko. Vodilni v podjetju Rexroth-Bosch Group-Indramat so mi zagotovili, da proizvodnja, ki se odvija na območju Alpleša v najetih prostorih Lesne zadruge, na tej lokaciji ostaja. Upam, da bodo to obljubo držali.

S prepričljivo izvolitvijo pa so mi občani dali vedeti, da podpirajo moj program, ki nikakor ne temelji na praznih obljubah, pač pa obsega projekte, ki so povsem realno tudi uresničljivi.

Če smo v prejšnjem mandatu dobili papirnatno vojno v zvezi z rekonstrukcijo posameznih odsekov regionalne ceste skozi občino, je sedaj čas, da preidemo h končnemu dejanju. Veselim se že trenutka, ko bodo otroci lahko varno hodili v šolo po urejenih pločnikih in šele z obnovo ceste bo

ograj, javne razsvetljave. Lastniki individualnih hiš pa se bodo bolj korajžno lotili obnove. Še posebno to velja za spomeniško zaščitene objekte Na plavžu, katerih obnova se lahko začne šele po zgraditvi obvoznice na tem delu.

Analiza obstoječega stanja lokalnih cest pa kaže, da bomo glede na življenjsko dobo in dolžino že asfaltiranih lokalnih cest za zagotovitev kvalitetnega nivoja vsako leto morali asfaltirati ali obnoviti vsaj 6 km omenjenih cest.

Z ustanovitvijo režijskega obrata si je občina na svoja pleča naložila zelo odgovorno nalogo, saj sami upravljamo z vodovodnim in kanalizacijskim sistemom ter seveda s čistilno napravo. Glede na to, da je predvsem vodovodni sistem v zelo slabem stanju, nam je jasno, da bo za obnovo potreben velik finančni zalogaj.

Omenil sem samo nekaj najpomembnejših projektov, katerim bom pri svojem delu dajal prioriteto. Nikakor pa ne mislim zanemariti ostalih področij, ki so v domeni občine. To so šolstvo, vzgoja, šport, socialno in zdravstveno skrbstvo, ohranjanje kulturne dediščine in nenazadnje ustvarjanje pogojev za razvoj obrti in podjetništva.

V prejšnjem mandatu sem se lahko prepričal, da v naši občini ni prostora za ozke strankarske interese. Ker hočem biti župan za vse občane, nisem podlegel strankarskim pritiskom, pač pa sem se odločil za neodvisno pot. Glede na volilni izid sem prepričan, da sem storil prav. Močno upam, da bodo tudi občinski svetniki znali preseči strankarske interese in dali v ospredje reševanje občinskih problemov. Edino takšna pot vodi k izboljšanju kvalitete življenja pot Ratitovcem.

Mihael Prevc

**NESREČA NI KAZEN,
TEMVEČ IZZIV**

(Coehlo)

PREDSTAVITEV KNJIŽNICE

Dolge zimske večere si lahko popestrite z obiskom knjižnice Ivana Tavčarja - izposojevališče Železniki. Obiščete nas lahko na Češnjici 54, v 1.nadstropju Zadrúžnega doma (vhod mimo Picerije Bojan), vsak torek in petek med 14. in 19. uro.

Izposodite si lahko slovensko in tuje leposlovje, strokovne knjige, zgoščenke, videokasete, CDR-ome in zvočne kasete. V čitalnici si lahko preberete revije Gorenjski glas, Jana, Stop, Antena, Gea in Unikat. Najmlajši bralci lahko izbirajo med številnimi slikanicami, kartonkami, pravljičami ali pa pobrskaajo po reviji Ciciban, PIL in Pisani list.

Enkrat mesečno, od oktobra do aprila, otroci od 4. do 7. leta starosti lahko prisluhnejo uri pravljič, ki jo običajno pripravimo tretjo sredo v mesecu.

Šolska mladina in odrasli, ki so člani knjižnice, imajo na voljo internet, ki ga lahko brezplačno uporabljajo eno uro dnevno.

Obiskovalce lahko seznanimo z uporabo COBISS-a.COBISS/OPAC omogoča online dostop do baz podatkov in katalogov slovenskih knjižnic in informacijskih centrov.

V lanskem letu smo pričeli z urejanjem domoznanske zbirke. V njej zbiramo vse, kar so napisali avtorji, ki so bili rojeni v naši občini oziroma kar so drugi napisali o nas in o naših krajih. V naši zbirki najdete dela planinskega pisatelja Janka Mlakarja, literarnega zgodovinarja Franceta Kosa ali pa si preberete kaj o zgodovini, naravoslovju in znamenitostih krajev pod Ratitovcem.

Del gradiva je namenjen uporabi v čitalnici in ga praviloma ne izposojamo na dom. To so različne enciklopedije, leksikoni, atlasi in priročniki.

Član naše knjižnice lahko postanete z vpisom v knjižnico. Za otroke do 15.

leta je članstvo brezplačno, ostali pa plačajo letno članarino, ki je za leto 2002 1.900,00 SIT. Drugih obveznosti nimate, le izposojeno gradivo morate vrniti pravočasno, saj drugače zaračunamo zamudnino.

Odrasli bralci najraje sežejo po romanih z lahkotnejšo vsebino. V zadnjem času najraje prebirajo romane Amande Quick, Maeve Binchy in Colina Dexterja, od slovenskih avtorjev pa romane Karoline Kolmanič, Bogdana Novaka in Lenarta Zajca. Veliko si izposojajo tudi priročnike o vzgoji otrok, zdravstvene in psihološke priročnike, kuharske knjige in planinske vodnike.

Osnovnošolci se poleg knjig za domače branje in bralno značko navdušujejo nad novitetami domačih in tujih avtorjev, kot so Desa Muck, Janja Vidmar in Nejka Omahen. Seveda pa ne smemo pozabiti na Harryja Potterja in Gospodarja prstanov, ki navdušujeta tudi odrasle bralce.

Skratka, res se najde za vsakogar nekaj! Zato nas le obiščite, veseli vas bomo!

Tatjana Bertonecelj
Tatjana Šmid

PEŠ OD SELC DO PORTOROŽA

Če si je Levstik zaslužil posmrtno slavo s potopisom Popotovanje od Litije do Čateža in če je Fran Erjavec napisal potopis Iz Ljubljane v Šiško, mislimo, da imamo tudi mi ne samo pravico ampak tudi dolžnost, da opišemo naše doživljanje popotovanja iz Selc do Portoroža.

Ko je skupina mladih entuzijastov iz Selc pred petimi leti ugotovila, da ni še nikomur uspelo priti iz Selc v Portorož, je sklenila, da je to potrebno nemudoma storiti. Prvi poizkus je bil 1. maja 1997, vendar je zaradi do sedaj še nepojasnjenih okoliščin spodletel. Drugega poskusa smo se lotili veliko bolj resno. Opremljeni z obliži in

Pred Colom

ostalimi pripomočki smo v petek, 26. 7. 2002, ob 4.00 iz Selc krenili na pot.

To so naši doživljaji:

1. dan; petek, 26. 7. 2002

-Start, 4.00

-Za vzpon do vrha Golice je potrebno kar nekaj energije, saj vemo, da držimo trditve: »Rana ura slovenskih fantov grob.«

-Po dveh pavzah smo prišli do vrha Golice, kjer smo imeli prvič daljši počitek. Tu smo obnovili energijo (ta kratk).

-Preko Rovt, Črnega kala pod Blegošem, kjer je bila naša najvišja točka pohoda (1144m), smo prispeli v Hotavlje.

-Pred Hotavljami hodimo v gosjem redu, ko ima Mare že peti telefonski klic:

-Živio!

-Živio!

-Vem, da greš na morje. Ali lahko govoriš?

-Ja, lahko.

-Kaj si v koloni?

-Ja...

-Ob 10.30 pridemo v Hotavlje, žeja na višku - gostilna pa zaprta. Res čudno.

-Trebija - gostilna, pivo in razstava nogavic.

-Do Žirov telefon še vedno ne da miru. Srečujemo le Polance (kako to?) in znanca - Železnarja, ki dobro ve za naš podvig. Po nekaj besedah se

odpravimo naprej do Žirov, kjer smo ob 14.00.

-Tu dobimo ostalo opremo, težke nahrbtnike (majhna pomoč naših boljših polovic) in gremo na pico.

-Prva dilema - kam sedaj: na Medvedjek ali na Govejk? Odločimo se za Govejk, ker se sliši bolj varno.

-Zopet vzpon, noge že precej boljijo (prva uporaba Levinovega traku).

-17.00; Govejk - mudi se nam naprej.

-V Popotovanju od Litije do Čateža Levstik priporoča Jurčiču, da naj opisuje trdega slovenskega kmeta. Eden takih je tudi nam pokazal najbližjo pot in nas pospremil s »prijaznimi« besedami: »Brž, kva še čakate, pejte žel!« Napotil nas je po najhujši strmini in goščavi pod daljnovodom do Postote (Pustota res pravo ime). Verjetno je zadnja noga, ki je padala po tej strmini, pripadala električarjem ob postavitvi daljnovoda.

-Do Godoviča še 4 km. Večer je mrzel, vetroven, vendar je bila noč, preživeta v mokri travi, res pravi užitek.

2. dan; sobota, 27. 7. 2002

-Vsi mokri od rose se zbudimo ob 6.00 in se s težkimi nogami odpravimo do Črnega Kala.

-8.00; po obilnem zajtrku in kavi nam domačin svetuje prvo omembo vredno bližnjico.

-Pred Colom nas dohitijo »Ta mlad

V okolici Kozine

Podpučar« in nam dostavi pivo.

-Že smo na Colu in tu je nova bližnjica proti Vipavi. Zopet skozi robide, kjer Tomaž izgubi nogavico cool Max-a.

-12.00; že vsi naveličani se privlečemo v Vipavo. Ob izviru Vipave se okrepčamo in odmočimo noge.

-16.00; Podnanos-bife, napori veliki, živce nam kravžlja glasna glasba iz parkiranega avtomobila. »Poboljšamo« mednarodne odnose med Gorenjsko in Primorsko, saj zahtevamo, da se stvar utiša.

-Skrbimo za tempo -4 km/h.

-Med nasadi breskev smo se vzpenjali na kraški Vršič-Vrabče.

-Ujameta nas noč in sladko spanje.

-Tišino noči (1.00) prekine glasno rjojenje- medved!!! V zavetju spalne vreče smo zbrano prisluhnili medvedovemu monologu. Ko smo na drugi strani zaslišali lomastenje, smo se zavedali, da smo v resnih težavah. Zaželeli smo si protioklepne spalne vreče. Do jutra nismo zatisnili oči. Kako dolga je lahko noč v medvedji družbi.

3. dan; nedelja, 28. 7. 2002

-4.30; ekspresno vstajanje, čim prej na glavno cesto. Težkim nogam se v tem jutru ne posvečamo.

-Pod vtisom nočnih dogodkov hitro napredujemo.

-Zgrešimo Kozino in tako tudi kosilo.

-15.00; počitek pod viaduktom avtoceste.

-Huda utrujenost, bolečine v nogah,

vendar trma nas vleče proti Črnemu Kalu. Tu nas prijazni domačin povabi v vinsko klet.

-Ker ni bilo kosila, se nam je zahotela večerja. Na Črnem Kalu smo izbrali pristno slovensko jed - hamburger. Alešu natakarcica s premišljeno potezo odvrne bolečino iz kolena s tem, da mu stopi na prst boste noge.

-V Rižani se nam pridruži kolega, ki se vrača z morja. Nekaj spijemo, nato pa zaspimo za ogrado v zavetju šole.

4. dan; ponedeljek, 29. 7. 2002

-Spet težko vstajanje ter nadaljevanje poti do Kopra. Vmes brije na prostem.

-Koper; »najdaljše mesto« v Sloveniji... Andrej na robniku pločnika spozna, da je tudi tu asfalt kljub vročini trd in zviije gleženj.

-Izola; edina resnejša osvežitev-kopanje v kampu, v »kristalno čistem« morju nasproti ladjedelnice.

-Belvedere; podpora duha, čeprav ponavadi ne uživamo alkoholnih pijač. Prispeli smo na morje-dež.

-Ugotavljamo, da je slovenska obala še predolga (Jelinčiča že ne bomo volili).

-Strunjan; še zadnja postaja »kripl bataljona«.

-PORTOROŽ; kljub temu da nas ni pričakalo lokalno vodstvo, smo bili zadovoljni, da smo dosegli svoj cilj.

Aleš Leben, Tomaž Habjan,
Andrej Habjan, Borut Fejfar in
Marko Čenčič

MLADA SMUČARKA

Mlada, nadarjena in ambiciozna smučarka, članica smučarskega društva DOMEL iz Železnikov, je svojo smučarsko pot pričela na dokaj svojstven način. Za domačo hišo v Lajšah je Klavdija spoznavala prve korake na smučeh, kasneje pa tudi že zavoje. Želja po smučanju jo je gnala naprej, tako da je z dedkom Jožetom in mamico Valerijo, ki sta prav tako zelo dobra smučarja, spoznala tudi prve enostavne proge veleslaloma, postavljene kar z leskovimi palicami. Želja po smučanju med pravimi količki pa jo je pripeljala do prvih vaških tekmovanj. Tako je Klavdija dobivala nekakšno znanje tekmovalnega smučanja. Začela se je udeleževati večjih in težjih tekmovanj v domači občini in izven nje.

Tako je kot komaj šestletna deklica pričela svojo športno pot na rekreativnih tekmovanjih. Že tam je dosegla vidne rezultate in dobila tudi prva priznanja in pokale. Močna želja po še večjih dosežkih jo je vlekla naprej. Svoje vzornice je videla v smučarkah, ki so takrat zastopale slovenske barve, in hotela je postati podobna njim. Vpisala se je v smučarsko društvo DOMEL in pričela obiskovati Domelovo šolo smučanja. Pod takratnim vodstvom Reneta Benedičiča je skupaj s svojimi vrstniki pridobivala potrebne osnove znanja za tekmovalno smučanje. V prvem letu smučanja v klubu je že okusila nekatera tekmovanja za cicibane v gorenjski regiji. Dokazala je, da se kljub napornim treningom da doseči odličen uspeh v šoli.

Prava športna pot se je za Klavdijo pričela v sezoni 2000 / 2001. Z vestnim in marljivim delom na treningih je že v drugi sezoni opozorila, da je zelo dobra smučarka in da se misli resno spopadati s svojimi vrstnicami. V tej sezoni je že dosegla zelo lepe rezultate v skupni uvrstitvi:

- 10. mesto med 45 tekmovalkami v zahodni regiji,
- 24. mesto med 66 tekmovalk v državi.

Klavdija Šolar

To sezono si je Klavdija zapomnila predvsem po tem, da je v svoji skupini zaradi velikega osipa otrok ostala edina tekmovalka v družbi dveh cicibanov v klubu Anžeta Rovtarja in Boruta Drolca. Na srečo se ji je občasno pridružila še tekmovalka iz Beograda, Marija Humo, tako da na treningih ni bila čisto sama. Trenirala je skupaj s trenerjem Renetom in s člani drugih klubov na Gorenjskem. Tako je bilo delo veliko lažje, saj je bil velik problem dobiti progo za tako majhno število tekmovalcev.

V sezoni 2001 / 2002 sta z Marijo ostali edini tekmovalki v cicibanski vrsti. Veliko sta sodelovali s starejšo skupino dečkov in deklic pod vodstvom trenerja Nika Kalana. Še z večjim zagonom in trdim delom je Klavdija kronala to sezono z dosedaj najlepšimi uspehi. Na posamičnih tekmah ji je uspelo prismočati tudi do prvih stopničk. Osvojila je:

- 3 x drugo mesto v VSL na regijskih tekmovanjih,
- 2 x je bila med desetimi najboljšimi v državi,
- 1 x prvo mesto v SL na regijskem tekmovanju,
- 3. mesto v skupni razvrstitvi zahodne regije,
- 6. mesto v skupni razvrstitvi v državi.

Z zmago na zadnji tekmi v lanskoli sezoni je Klavdija dala lep pečat

dosedanjemu delu v alpskem smučanju in potrdila, da trud ni bil zaman. Poudariti je potrebno, da Klavdija brez neutrudnega dedka, brez velike mere posluha in podpore staršev ter brez vestnega dela trenerjev, ne bi dosegla takih rezultatov.

V prihodnje ji želimo še veliko uspešnih tekmovanj ter hkrati čim manj poškodb.

Rene Benedičič

PREDSTAVITEV TD ŽELEZNIKI

Veseli smo bili povabila ga. Šeklijeve članice uredniškega odbora vašega glasila, da v njem predstavimo naše društvo celotnemu kolektivu. Dosedanji stiki z Domelom in našim društvom potekajo le preko vodje marketinga g. Bertoncija, ko poprosimo za finančno pomoč ali ko ponudimo poslovna darila.

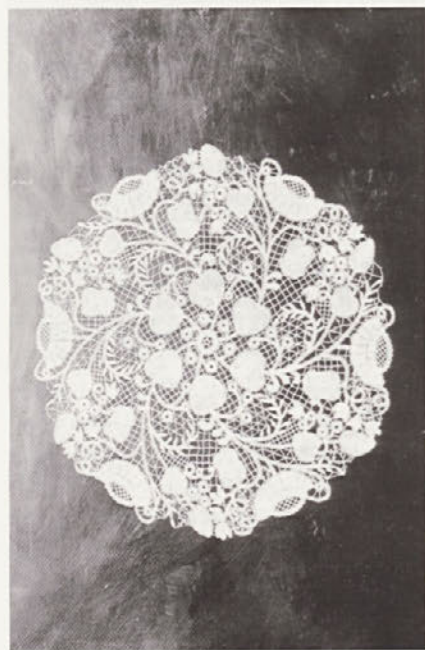
Društvo deluje neprekinjeno že 41. leto. Trenutno imamo včlanjenih preko 200 članov. Najmlajša članica ima 18 let, kar nekaj častnih članic klekljarič se bliža 90. letom.

Začasni podnajemniški prostor naše turistične poslovalnice je v pritličju

Jegličevega doma (nekdanje pošte) na Trnju 20 nasproti cerkve sv. Antona. Društvo ima tu svojo pisarno in se sestaja na rednih sestankih. Prostor je prirejen pa je tudi za sprejem turistov, ki si lahko ogledajo našo »malo galerijo čipk«, najlepših klekljanih mojstrov, ki jih društvo odkupuje od svojih članic klekljarič, ki trenutno predstavljajo v društvu skoraj eno tretjino članstva. Največji del prostora pa je namenjen bogati ponudbi turističnih spominkov in poslovnih daril. Prevladujejo predvsem čipke v vseh možnih variantah (od voščilnic s čipko, prtov in prtičkov, ovitkov in kazal za knjigo, okvirjenih čipk, pladnjev, itd.), »dražgoških kruhkov«, pletenih košaric, pribora za klekljanje, itd. To so izdelki naših članic in članov. Ponudba pa je obogatena z izdelki najboljših mojstrov domače obrti iz raznih krajev Slovenije. Bogato pa smo založeni s prospektnim materialom in razglednicami.

Delo društva je razdeljeno na več dejavnosti. Glavna je vsekakor prireditvena dejavnost, sledijo pa ji klekljarska in spominkarska, založniška, vodniška in olepševalna dejavnost.

Društvo vsako leto organizira tri turistično etnološke prireditve:

"Srčki" - mojstrica klekljanja Marije Koblar

„Luč v vodo“ 2000

Foto: Sandi Čufar

-11.marca, na predvečer sv. Gregorja, pripravi v sodelovanju z najmlajšimi iz vrtcev in Osnovne šole Železniki, taborniki, gasilci, člani KUD-a F. Koblar v Plnadi turistično-etnološko prireditev »Luč v vodo« - praznik prihoda pomladi.

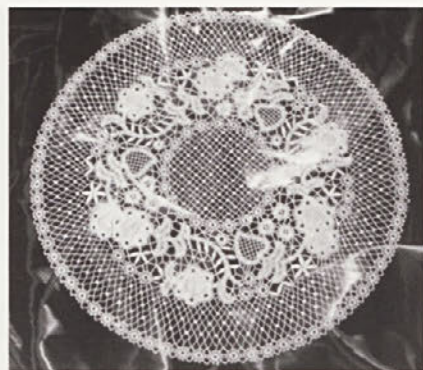
-Tretji teden v juliju organiziramo največjo turistično etnološko, kulturno, športno in zabavno prireditev »Čipkarski dnevi v Železnikih«. Letos je bila organizirana že štiridesetič. Iz dvodnevne prireditve je prerasla v devetdnevno. Rdeča nit vseh dogajanj je seveda čipka (razstave čipk naših članic, Čipkarske šole Železniki in gostujočih klekljarskih skupin in čipkarskih šol, klekljarski sprevid, športna tekmovanja za »zlato čipko«, klekljarsko tekmovanje klekljaric vseh generacij domačih in gostujočih, javna dražba največje čipke, itd.). Poskrbljeno je za predstavitev različnih društev in dejavnosti, za zabavo vseh generacij domačih in tujih gostov, ki jih je iz leta v leto več. Veseli nas ugotovitev naših stalnih gostov, da je naša prireditev glede pestrosti prerasla »Čipkarski festival« v Idriji.

-Tretja turistično etnološka prireditev je »Andrejev sejem« - stojnična prodaja za Miklavževe nakupe. Pripravimo jo zadnjo soboto v novembru pred cerkvijo sv. Antona. V

turistični poslovalnici pa imamo ves december bogato prodajno razstavo izdelkov domačih obrti, s poudarkom na čipki, za poslovna ali praznična darila.

Sodelujemo tudi pri prireditvah, ki jih pripravljajo druga društva ali organizacije.

V klekljarski dejavnosti smo aktivni vse leto. V zimskem času organiziramo klekljarske družabne večere »Ob punklu se dobimo«, organiziramo razstave klekljanih mojstevin doma, po Sloveniji, pa tudi izven naših meja. Letos smo razstavljali v Nothingenu v

Čipka - venček cvetja - Marica Soklič

Angliji, v Trstu, Celovcu in na X. Mednarodnem bienalu čipk v Sansapolcu v Italiji, kjer smo prejeli srebrno medaljo za 40-letno neprekinjeno delovanje društva, razvoj čipke, sodelovanje s čipkarsko šolo in večletno sodelovanje naših mojstric klekljanja na bienalu. Od letošnjih domačih razstav v Sloveniji pa je bila najodmevnejša razstava »Zgodbe o beli niti klekljana čipka kot kulturno bogastvo Železnikov«.

S klekljaricami sodelujemo na vseh pomembnejših turističnih prireditvah po Sloveniji, na raznih sejmi in prireditvah, na tržnicah, kjer so predstavljene domače obrti.

Že kar nekaj let uspešno sodelujemo na natečajih za najboljši in najizvirnejši turistični spominek.

Tudi rezultati naše založniške

Klekljarsko tekmovanje najmlajših

Foto: Sandi Čufar

Klekljarski sprevod na čipkarskih dnevih

Foto: Matej Galjot

dejavnosti niso skromni. S finančno pomočjo občine in sponzorjev smo izdali prvi turistični prospekt »Svet pod Ratitovcem«, zgibanko »Klekljane mojstrovine Železnikov«, letos ob 40. Čipkarskih dnevih in 40-letnici delovanja društva tudi s finančno pomočjo Domela, pa zgibanko »Železniki svet pod Ratitovcem«. Izdali smo 6 razglednic, raznih turističnih informacij, povabil turistom za ogled našega kraja, 3 stenske koledarje, itd.

Trudimo se, da tudi v naš izrazito industrijski kraj povabimo čim več turistov. To nam najbolj uspe v času turističnih prireditev. Kar nekaj avtobusov turistov pa vsako leto v pomladnem in jesenskem času le zaide tudi k nam na enodnevni izlet. Predstavimo jim čipko kulturno dediščino kraja, izdelavo »dražgoških kruhkov«, ogledajo si cerkev sv. Anton in muzej z bogatimi zbirkami. Popeljemo jih tudi skozi naselje Racovnik in v Plnado, v Dražgoše, podratitovške vasi, Sorico ali Davčo.

V društvu imamo zaposleno strokovno sodelavko Sašo Lazar, ki je uspešno opravila izpit za lokalnega turističnega vodnika in na željo turistov organizira tudi že omenjene izlete, daje razne vrste turističnih informacij po telefonu, internetu ali osebno.

Kot zadnjo naj omenimo še

olepševalno dejavnost, ki jo opravlja poleg članov upravnega odbora tudi naša 20-članska ocenjevalna komisija. Z delom prične vsako leto v mesecu maju in konča v oktobru. V vsakoletni akciji GTZ in TZS »Moja dežela lepa in gostoljubna« najprej oceni naš kraj za regijski natečaj, zatem pa sledi trikratno ocenjevanje v vseh naseljih Železnikov, pa tudi vseh vaseh Krajevne skupnosti Železniki. Na osnovi zbranih rezultatov celega leta v novembru na posebni prireditvi podelimo priznanja in skromne nagrade za najlepše urejene hiše z rožami na oknih in balkonih, z urejeno

Šopek - mojstrica Klekljanja Ivanka Primožič

okolico, dve najlepši kmetiji, en najlepše urejen družbeni objekt, gostilno ali trgovino, nagrado za najlepši nagelj. Letos smo prvič nagradili tudi najlepše urejene vasi. Pa tudi na bodočo nežo ne pozabimo.

Društvo je včlanjeno v Turistično zvezo Slovenije, v Gorenjsko turistično zvezo, v lokalno turistično organizacijo Zavod za pospeševanje turizma Blegoš, mojstrice klekljanja so včlanjene v Združenje slovenskih klekljaric in vseh, ki imajo radi čipke. Organiziramo strokovne ekskurzije za članice ocenjevalne komisije in klekljarice, izlete in družabna srečanja za člane društva, če nam to dovoljujejo finančna sredstva. Skrbimo za celostno podobo društva, pri kateri vsa leta sodelujeta likovni oblikovalec Lojze Tarfila, s tiskarskimi storitvami pa

Turistična poslovalnica - Trnje 20

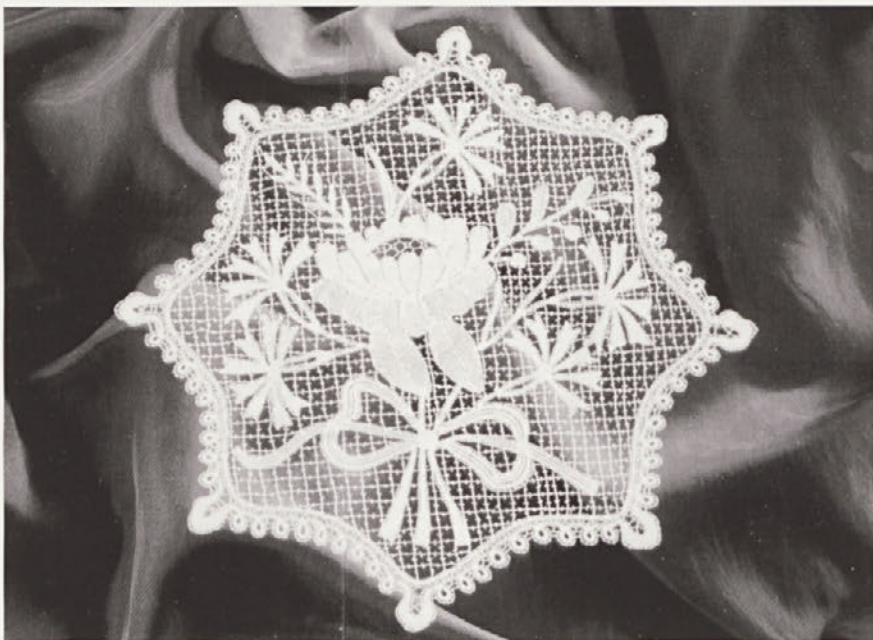
Foto: Saša Lazar

Igor Pfajfar.

Za dosežene uspehe smo prejeli številna priznanja, ki krasijo našo poslovalnico. Izredno uspešne in nagrajene pa so bile tudi naše mojstrice klekljanja, večina je nekdanih delavk Domela, pa naj bo to na domačih razstavah čipk ter klekljarskih tekmovanjih doma ali v Idriji.

Naj zaključim našo predstavitev s povabilom članom kolektiva Domel, da se včlanijo v naše društvo, če jim le čas dopušča. Društvo, posebno pa članstvo v upravnem in nadzornem odboru, bi radi pomladili in okrepili našo ocenjevalno komisijo. Želimo, da se nam pridružijo ljudje z novimi idejami, pripravljeni storiti nekaj prostovoljno tudi za svoj kraj. Dejavnosti, v katerih bi bili aktivni, imamo dovolj, le ljudi za društveno delo je vse manj.

Upamo in želimo, da bomo deležni finančne pomoči s strani Domela tudi v

Čipka - šopek Mojstrica klekljanja Mici Koblar

bodoče. V svoji predstavitvi smo skušali dokazati, da so zbrana sredstva koristno in pravilno porabljena. Žal jih je vedno premalo za uresničitev vseh zastavljenih ciljev in brez pomoči države tudi ne gre.

Celotnemu kolektivu želimo mnogo poslovnih in delovnih uspehov. Tudi od teh sta delno odvisni naša dejavnost in naša uspešnost.

Anči Trojar

Nagrajenke na razstavi čipk 2002 s predsednikom TD S. Pokorn

Foto: Igor Mohorič

	ŽITNA BOLEZEN	PREBIVALEC RETEČ	DOBA, VEČNOST	PRIPADNOST ORGANIZA. DRUŠTVU	NIKEJU	NAPOVED, OBJUBA (ZAST.)	OSMI PLANET	IME ŽENE BORISA CAVAZZA	VARJENO MESTO	PJAČA STARIH SLOVANOV	PISAN ZGODOVIN. VIR	DERIVAT ALOKOHOL	ENAKA SOGLAS.	OLIMPIJ. IGRE
GESLO														
PRIPADNIKI SOD. GOSP. POLIT. SMERI														
VULKAN NA SICILIJU					GRŠKA POKRAJINA ARABSKI ŽREBEC					OKRAJŠ. ZA STAREJŠI			OTOŽEN TONOVSKI NAČIN	ŽOGA ZUNAJ IGRIŠČA
OSEBNI ZAJMEK			ITAL. KEMIČ GIULIO JEČA ZAPOR							PREDMET POGOVORA CELICA, PREKAT				
	VELJAVA, SLAVA RAZLIČNA SOGLAS.					ANGL. KRATICA ZA ZDRUŽ. NARODE			RUSKI POLIT. SERGEJ OPRSJE PRI ŽUŽELKAH					
DEL STOPALA						PROSTOR ZA SEK. DRV								
STUD. OGABA					OBRAT ZA PREDEL MLEKA	MOŠKI PEVSKI GLAS	SOVRAŽNIK ŽELEZA	STARA MAMA GLAVNI ŠTEVNIK				ANTON PIRJEVEC	UMET. SMER (1800-1830)	PTICA IZ RODU VRANOV
	KAR OSTANE	MEHIŠKI KLOBUK PLAČILO ZA STANOVANJ.										UMETNOST (LAT.)		
KONICA				IGRALEC NA LAJNO LUKNICA V KOŽI								POVRTNINA		
OKRAJŠAVA ZA STAREJŠI			KULTURNA RASTLINA RADIO TELEVIZIJA					NAČIN KONJSKEGA TEKA ARAB. ŽREBEC				AVTOMOB. OZNAKA MAKARSKE		
IGRA S KARTAMI						HRVAŠKI OTOK	NAVIŠJA KARTA SREDIŠČE MOLD. V ROM.			ANTIČNO RAČUNALO MUSULMAN. MOŠKO IME				
ČAKOVOSTEN ČRN PREMOG										SLIKARKA KOBILICA SL. DRAM. IGR. BERT				
ZGODOV. POKRAJINA V FRANCIJI								ANGL. PESNIK CHRISTOPER POPOPOTRESNI VAL						
KEMIJSKI ZNAK ZA ERBUJ			HROŠČ V MOKI	GRŠKI MITOLOŠKI KRAJ								RIMSKA DVE		STO KVADRAT. METROV
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA BAS				STROKOVNA POMOČNICA SLOV. ALPIN. (JOŽA 1893-1973)										
	TEMNI DEL DNEVA				NAPAČNA KARTA PRI KARTANJU	DEL ROKE	OKRAJŠAV. ZA ULICO			SLOV. SLIK. MEŠKO DOLGA OBLEK. DUHOVNIKOV				
	SOZVOČJE TONOV						SEVERNO ATLANTSKI PAKT					FINSKO JEZERO	VNAPREJ PRIPRAV. POSVET	
	STARO ŽELEZO	POZIV TRIK PREVARA					DUMASOV MUŠKETIR ZADNJI IN DRUGI SAMOGL.							KEMIJSKI ZNAK ZA KALCIJ
ČAPKOVA DRAMA				MAKEDON. PROSVET. UČENEC CIRIL/METOD					VISOKA KUH. POSODA LJUBKOVAL. ŽEN. IME					
EMIR KUSTORICA			DRAŽ, MIK	MESTO IN JEZ. V KANADI GRŠKA ČRKA						MITOL. DEŽ. MEDEJE, KIRKE KEM. ZNAK ZA ASTATU				
METODA RAVNANJE						IRENA KOHOT	SOLMIZAC. ZLOG	DOLGOREP. PAPIGA OKRAJ. IME ZA EDVARD						
GRŠKO JON. FILOZOF IZ MILETA 585-528 pr.n.š.										KAZALNI ZAJMEK				
	PARTSKA DINASTIJA (300- 266 pr.n.š.)													12.

NAGRADE: 1. nagrada: vikend paket v brunarici v Podčetrtku (v prostem terminu)
2. nagrada: sezonska vstopnica (savna, bazen 10-kraten obisk)
3. nagrada: sezonska vstopnica (bazen 10-kraten obisk)

Nagrade prispeva Svet delavcev podjetja.

Križanko s pravilno rešenim geslom pošljite ali oddajte do 15.1.2003 v kadroviski oddelek (Darinki Šekli). Izžrebani nagrajenci(e) bodo o nagradi pisмено obveščeni do 25.1.2003, objavljeni pa bodo tudi v prvem naslednjem glasilu Domel v letu 2003.

IME.....
PRIIMEK.....
ODDELEK.....

DOMEL